

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m.; given Stockholms slott den 20 december 1940.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Förslag

till

Lag

**angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934)
om tjänsteplikt m. m.**

Härigenom förordnas, att lagen den 30 december 1939 om tjänsteplikt samt lagen samma dag (nr 935) om utvidgad tillämpning i vissa fall av lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister, vilka gälla till och med den 31 mars 1941, skola äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1942.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 1 november 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Bergquist:

Lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt gäller till och med den 31 mars 1941.

Denna lag är, i likhet med flera andra författningar av beredskapslagstiftnings natur, så uppbyggd, att dess centrala bestämmelser, vilka återfinnas i 2—7 kapitlet av lagen, träda i tillämpning först sedan Kungl. Maj:t därom särskilt förordnat. Sådant förordnande må utfärdas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Under tid, då riksdagen är samlad, må förordnande utfärdas endast med riksdagens samtycke. Förordnande, som meddelats enligt lagen, skall enligt övergångsbestämmelserna till densamma ej gälla längre än lagen äger giltighet.

På framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 215 till 1940 års lagtima riksdag) har riksdagen (skrivelse nr 190) givit sitt samtycke till utfärdande av förordnande, att 2—7 kap. lagen om tjänsteplikt skola äga tillämpning.

Kungl. Maj:t har därefter i kungörelse den 26 april 1940 (nr 269) förordnat, att 2 kap. lagen om tjänsteplikt skall äga tillämpning. Nämnda kapitel, som omfattar 5—7 §§, handlar om arbetsförmedling. Med stöd av 5, 6 och 48 §§ i lagen har sedermera den 7 maj 1940 utfärdats kungörelse (nr 329) om statlig ledning av den offentliga arbetsförmedlingen. Enligt 1 § i sistnämnda kungörelse skola från och med den 20 maj 1940 tills vidare till och med den 31 mars 1941 i varje län samt i Stockholms stad den eller de arbetsförmedlingsanstalter, som finnas anordnade enligt lagen den 15 juni 1934 om offentlig arbetsförmedling, stå under ledning av vederbörande länsarbetsnämnd och utöver dem eljest åliggande uppgifter fullgöra vad enligt lagen om tjänsteplikt ankommer på arbetsförmedlingsanstalt ävensom i övrigt biträda länsarbetsnämnden.

Kungl. Maj:t har vidare i kungörelse den 28 juni 1940 (nr 636) förordnat, att 7 kap. lagen om tjänsteplikt skall äga tillämpning. Detta kapitel omfattar allenast en paragraf, 16 §, samt handlar om allmän tjänsteplikt. Genom

beslut samma dag har Kungl. Maj:t *dels* förordnat rörande skyldighet för viss medicinalpersonal att på grund av tjänsteplikt fullgöra arbete, *dels ock* utfärdat kungörelse (nr 637) med särskilda bestämmelser om tjänsteplikt för medicinalpersonal.

Samtidigt med lagen om tjänsteplikt utfärdades — den 30 december 1939 — *lag* (nr 935) om utvidgad tillämpning i vissa fall av *lagen* den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister. Däri föreskrives, att under tid, då 4 eller 7 kap. *lagen* om tjänsteplikt äger giltighet, *lagen* om medling i arbetstvister skall äga i viss mån vidgad tillämpning. Jämväl *lagen* den 30 december 1939, nr 935, gäller till och med den 31 mars 1941.

**Departements-
chefen.**

Under rådande förhållanden föreligger alltjämt behov av en lagstiftning om tjänsteplikt. Nu gällande lagstiftning på området — *lagen* om tjänsteplikt samt *lagen* om utvidgad tillämpning i vissa fall av *lagen* den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister — synes därför böra erhålla fortsatt giltighet, förslagsvis till och med den 30 juni 1942.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över upprättat förslag till *lag* angående fortsatt giltighet av *lagen* den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m., av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Bertha Klemedtson.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
19 november 1940.*

Närvarande:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet STERZEL.

Enligt lagrådet den 12 november 1940 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 november 1940, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för rättsavdelningen i socialdepartementet hovrättsrådet Sven Björkholm.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

G. Lindencrona.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 20 december 1940.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets den 19 november 1940 avgivna utlåtande över det den 1 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m. samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ossian Larsson.